

's-Hertogenbosch

**Verslag Inspraakavond
STRUCTUURVISIE ROSMALEN**

15 maart 2001

Villa Fleurie

Stadsontwikkeling

Aanwezig van de gemeente:

mevrouw E. de Jonge, wethouder

mevrouw P. van der Aa, stedenbouwkundige

de heer A. van den Brink, hoofd afdeling Ruimtelijke Ordening

mevrouw S. de Jong, stedenbouwkundige

de heer E. van Voorst, beleidsmedewerker verkeer

Aantal belangstellenden: ± 180.

• Wethouder de Jonge heet de aanwezigen van harte welkom; zij zijn allemaal zeer geïnteresseerd in de structuurvisie die de gemeente vanavond zal presenteren. Ze vindt het heel plezierig dat zo veel bewoners belangstelling tonen in deze toch wel belangrijke avond.

Zij licht toe dat voor wethouder Van Beers, die benoemd is als burgemeester van Mill, vanavond een afscheid in Empel is voorbereid.

Zij zal een korte inleiding geven, dan volgt uitgebreide informatie op het scherm. In de pauze kan men schriftelijk vragen stellen, na de pauze mondeling. Deskundigen in de zaal (Petri van der Aa, Eef van Voorst, Toon van den Brink en Sonja de Jong) beantwoorden die.

Wie een verslag van de avond wil ontvangen, kan zijn/haar naam en adres opgeven en krijgt het dan toegezonden.

Vanavond gaat het over de structuurvisie. Een structuurvisie is een globale visie, waarin zowel de ruimtelijke als de functionele ontwikkelingen in hoofdlijnen voor het stadsdeel Rosmalen worden vastgelegd. De structuurvisie vormt het toekomstig ontwikkelingskader in hoofdlijnen en is daarom vrij globaal en enigszins abstract. Hij heeft ongeveer een looptijd van tien jaar.

Het meer gedetailleerde niveau komt pas aan de orde als de plannen daadwerkelijk vertaald worden in bestemmingsplannen, uitwerkingsplannen, bouwplannen en inrichtingsplannen.

De bedoeling van deze avond is om inzicht te geven in de plannen in hoofdlijnen, een duidelijk onderscheid dus met een bestemmingsplan (dat volgt op de structuurvisie), dat ingaat op straten en huizen; de structuurvisie zegt niets over de voorkeur. De wethouder vermeldt dat vanavond alleen vragen op hoofdlijnen beantwoord worden en er geen persoonlijke situaties aan de orde komen.

Na vanavond kan men ook via 10-minutengesprekken opmerkingen maken en vragen stellen. Die worden volgende week gehouden en daar kan men zich voor opgeven.

Waarom is een structuurvisie nodig? Omdat er een aantal zaken staat te gebeuren in de toekomst: de Groote Wielen, A2-zone, sportpark De Hoef. In het stadsdeel Rosmalen zijn vele ontwikkelingen gaande waarvan het goed is die met elkaar in verbinding te brengen en te bekijken wat ze betekenen voor Rosmalen.

Om grip te krijgen op de totale ontwikkeling van Rosmalen is het nodig zicht te krijgen op alle plannen en deze in relatie tot elkaar te brengen. Dit geldt voor het stadsdeel maar ook in relatie tot de totale stedelijke ontwikkelingen.

Wat heeft de gemeente tot nu toe gedaan? Het bestaande beleid is in beeld gebracht op het gebied van volkshuisvesting, verkeer, scholen, kantoren, en dergelijke. Daar is een programma uit voortgekomen voor de komende jaren: vastgelegd in deel 1 van de structuurvisie. In deel 2 zijn mogelijke ontwikkelingen van de diverse locaties beschreven. Per locatie is aangegeven welke functie er gerealiseerd kan worden, welke functies aan elkaar gekoppeld kunnen worden en welke invloed dit heeft op onder andere de verkeersafwikkeling.

Zowel deel 1 als deel 2 zijn in augustus en september 2000 besproken met de diverse wijkraden en belangengroeperingen. Al hun opmerkingen zijn samengevat in een nota van wijzigingen en toegevoegd aan het eerste concept van de structuurvisie. Ze toont het boek van de visie, dat ingezien kan worden. De aangepaste nota is in december 2000 behandeld in de commissie Stadsontwikkeling. Die ging ermee akkoord dat de visie in de inspraak ging. De visie ligt vanaf 29 januari ter inzage en is inmiddels ook voor een reactie naar de diverse instanties zoals provincie, waterschap en de Kamer van Koophandel gestuurd.

Vanavond is meer een algemene inspraakavond. Alle reacties van de aanwezigen worden toegevoegd aan de structuurvisie. Er komen 10-minutengesprekken op dinsdag 30 maart, en er is alle gelegenheid om nog schriftelijk te reageren naar de gemeente. Die reacties worden allemaal verwerkt. De raad krijgt het verslag van de inspraak en de 10-minutengesprekken bij de structuurvisie. Rond de zomervakantie zal de raad uitspreken wat hij ervan vindt.

Formeel gezien dus is het een structuurvisie op hoofdlijnen, waartegen geen beroep mogelijk is. Als de uitwerking volgt in bestemmingsplannen of bouwplannen, komt het moment dat mensen beroep aan kunnen tekenen. De structuurvisie geeft dus een kader aan. Het kan niet zo zijn dat wanneer men geen reactie geeft op de structuurvisie, men bij het bestemmingsplan niet in kan spreken of bezwaar kan maken.

Als mensen buiten die hoofdlijnen toch iets willen weten, kunnen ze nu of later mensen van de gemeente even aanspreken.

• Mevrouw Van der Aa stelt zich voor: stedenbouwkundige voor het oostelijk stadsdeel. Ze heeft zich beziggehouden met het opstellen van de structuurvisie. Ze zal de aanwezigen informeren over de inhoud en de planning, aan de hand van dia's.

Het is een heel globaal plan; de gemeente is op dit moment een aantal dingen aan het onderzoeken. Ze wil die laten zien en erover van gedachten wisselen.

De ligging van het plangebied betreft het bestaand stedelijk gebied. Voor het buitengebied is er reeds een vastgestelde landschapsvisie en het bestemmingsplan Buitengebied opgesteld.

Ze heeft het niet over De Groote Wielen; die wordt beschouwd als een gegeven omdat het plan is vastgesteld door de provincie. De consequenties worden in deze structuurvisie inzichtelijk gemaakt.

De visie kent een vrij lange looptijd: het is een plan voor de komende 10-15-20 jaar. Vandaar dat het heel summier is.

Wat betreft de opzet bestaat de structuurvisie uit twee delen: analyse en beleid in deel 1, en de visievorming in deel 2.

Deel 1 Analyse en beleid

Het beleid is in overleg met de diverse afdelingen tot stand gekomen. Daarnaast worden in deel 1 alle wijken van Rosmalen beschreven. Owel stedenbouwkundig als sociaal maatschappelijk. Daarnaast zijn de knelpunten per wijk aangegeven. Bij deze toelichting wordt uitsluitend verder ingegaan op de analyse.

Deel 2 In dit deel worden voor een vijftal gebieden de mogelijke toekomstige ontwikkelingen nader onderzocht. Dit is momenteel in volle gang.

Ze schetst de historische ontwikkeling van Rosmalen; de groei is geanalyseerd. Ze noemt drie lagen:

- de landschappelijke onderlegger (de bodemstructuur);
- de infrastructuur (de lange linten), en
- het occupatiepatroon (waar wel of geen bebouwing is).

Deze lagen zijn voor iedere nederzetting uniek. Door deze drie lagen te analyseren kan het typische karakter van Rosmalen inzichtelijk gemaakt worden. Dit vormt het uitgangspunt voor verdere ontwikkeling.

De onderlegger bestaat uit de komvlakte, een dekzandrug en het beekdallandschap. Het is oost-west gericht. Daarnaast zijn nog moerasachtige vlaktes.

Ze wijst aan hoe daar de infrastructuur op is ontstaan: wegen op de overgangen. Ook de infrastructuur volgt de ondergrond en is sterk Oost-West gericht. Typerend is verder een lange noord-zuid route in een vorkstructuur: vanaf de Maas een in de richting Berlicum en een in de richting Vinkeel.

De bebouwing heeft zich aan de hand van bodem en infrastructuur ontwikkeld. Rosmalen heeft zich niet door snelle groei of rijke bouwkunst gekenmerkt. Typerend zijn kleine boerderijtjes langs de lange linten. Vanaf '60 is Rosmalen gaan groeien: eerst verdichtten de linten zich en vervolgens de gebieden tussen de linten. Ze toont de groei op dia's.

Nog steeds zijn er delen, met name de moerasachtige laag, die onbebouwd blijven omdat de ondergrond slecht was, zoals de groene zone bij het centrum. Later kwamen hier de sportvelden.

Typerend voor de opbouw van Rosmalen is de gelaagde opbouw, de oost-west gerichte structuur en de rode en groene lagen (bebouwde en onbebouwde delen). Deze structuur is uitgangspunt voor de planvorming en nieuwe ontwikkelingen dienen daarbij aan te sluiten. Op deze manier wordt het typische karakter gerespecteerd.

De verkeersstructuur is sterk oost-west gericht met een noord-zuid lint. Er is een lint uit Empel aan toegevoegd. Er is een sterke verknoping met Hintzenham richting Den Bosch.

Het historische web wordt opgewaardeerd: spoorweg, N50, plus een behoorlijke doorsnijding door de A2. Ze geeft een abstracte weergave van de wegenstructuur. Deze is typerend en de basis voor verdere plannen.

Visievorming

In eerste instantie wordt in deel 2 ingegaan op de verkeersstructuur. De oorspronkelijke Oost-West gerichte verkeersstructuur is verworpen tot een binnen- buitenring.

Er zijn al knelpunten, onder andere de Oude Baan. Het aantal woningen is toegenomen maar ook het autogebruik. De Oude Baan is niet zodanig breed dat

die het verkeer kan verwerken. De Oude Baan heeft een scheidende werking in de wijk Molenhoek. Dat geldt ook voor de Burg. Nieuwenhuijzenstraat. De komst van de Groote Wielen speelt ook een rol: als we niets doen, zal al het verkeer een weg zoeken door het bestaande wegennet van Rosmalen. Er zal gestart worden met de ombouw van de N50 tot A59. Daardoor zal er veel minder sluipverkeer zijn. Tevens zal de A2 verbreed worden. De gemeente wil voorzien in een nieuwe weg, evenwijdig met het spoor. Die ontlast de Burg. Nieuwenhuijzenstraat en de Oude Baan. Vanuit de Groote Wielen zal het verkeer zoveel mogelijk via naar de westzijde geleid worden. Tevens zal Rodenborchweg gedeeltelijk in noordelijke richting verschoven worden. De Vlietdijk verliest voor het gemotoriseerd verkeer het doorgaande karakter. De Raadhuisstraat wordt de centrale toegang tot het centrum. Een probleem apart is de oostelijke ontsluiting; die is afgekeurd door de provincie. De gemeente wil er na de zomervakantie opnieuw op studeren.

In een vijftal ontwikkelingsgebieden zullen er in de komende jaren ingrijpende ontwikkelingen plaatsvinden:

- de recreatiezone (in het bestemmingsplan Groote Wielen aangegeven);
- het centrumplan is nog in onderzoek, er is nog geen bestemmingsplan voor;
- de verbindingssas (in de structuurvisie van de stad vastgelegd);
- De Hoef (in onderzoek);
- de zuidelijke rand; men is al een eind met de planvorming.

Deze vijf projecten worden in een soort raamwerk gezet. Ze laat zien waar de zones liggen.

Ze gaat in op de vijf projecten en geeft per project het kader, het programma en de fasering.

Recreatiezone:

Kaders: de recreatiezone wordt genoemd in het bestemmingsplan Groote Wielen. Daarnaast in de beleidsvisie Sport en recreatie, en in de landschapsvisie.

Programma: er komen sportvelden, maar ook woningen en een bedrijventerrein.

Fasering: de bedoeling is te starten in 2001.

Het is nu nog polder, ten noorden van de Overlaet. Er moeten goede verbindingen komen tussen Groote Wielen en het centrum van Rosmalen. Daartoe wordt de Vlietdijk een hoofdfietsroute richting centrum. Maar er komen meer verbindingen. De zone als geheel moet geen scheidende werking vertonen. Wat betreft de sport wordt gedacht aan tennis, voetbal, honkbal en/of softbalvelden.

De woningen komen op terpen. Het zijn grote bouwblokken die refereren aan kloosters, tussen de vier en acht lagen.

Het bedrijventerrein wordt in aansluiting op het bestaande bedrijventerrein Overlaet ontwikkeld. Het moet vrij intensief bebouwd worden.

Centrum

Kaders: het vigerende bestemmingsplan van '94 geldt nog. Voorts de nota Detailhandel, de herinrichting van de openbare ruimte, het bestemmingsplan Groote Wielen en het Beleidsplan Verkeer & vervoer.

In de Groote Wielen kan men terecht voor dagelijkse artikelen. Voor de niet-dagelijkse artikelen zijn de bewoners aangewezen op het centrum van Rosmalen.

Programma: 5500 m² nieuwe winkels, 3000 m² verplaatsing winkels, 250 woningen. Naast de winkels komen er ook horeca en culturele en maatschappelijke voorzieningen.

Fasering: ze hoopt eind dit jaar het noordelijk deel af te ronden. In 2002-2003 gaan ze verder met het zuidelijke deel.

De Raadhuisstraat scheidt het noordelijke en het zuidelijke deel.

Er wordt in eerste instantie gewerkt aan de afronding van kleine projecten aan de Schoolstraat, de hoek Spar Hooijmans en het Aldi-terrein.

Het is een plan dat uitgaat van 60 woningen. Aan de Hoogstraat komen commerciële doeleinden.

Er komen 180 parkeerplaatsen onder het gebouw: 100 openbaar en 80 ten behoeve van de bouwplek.

In het zuidelijke deel komt 5500 m² nieuwe winkelvestiging en 3000 m² verplaatsing. Er komen circa 200 woningen in diverse prijsklassen. Ook wat horeca, een groot sociaal-cultureel centrum en ambachtelijke bedrijvigheid. Van het noordelijke deel toont ze foto's. Er is veel kleinschalige bebouwing. In de loop der jaren zijn er een paar gebouwen toegevoegd die toch te fors zijn qua schaal en maat. De gemeente wil de komende jaren terug naar traditionele bebouwing.

Op het PTT-Aldi terrein willen ze een plan van twee lagen met kap met aan de Hoogstraat drie lagen met platte kap.

Ook het zuidelijk deel moet aansluiten bij de maat en schaal die karakteristiek is voor Rosmalen.

Wat betreft het verkeer moet aan de bestaande ring ook iets gedaan worden. Een deel van de Dorpstraat is al heringericht en autoluw. Op termijn wordt de hele Dorpstraat autoluw. Toch zijn daar veel winkels. Die moeten goed bevoorraad worden. Daarnaast moet er een continu loopcircuit komen dat aansluit op het bestaande.

Voor de bevoorrading wordt gedacht aan het doortrekken van de Brouwerijstraat en het eventueel doortrekken in zuidelijke richting.

De bedoeling is tot een grote parkeervoorziening te komen, zo veel mogelijk aan de ring en de entree tot het centrum. De gemeente denkt aan parkeergarages; als al die auto's op maaiveld moeten staan, geeft dat grote parkeervelden die niet bijdragen aan een kwalitatief hoogwaardige sfeer.

Verbindingsas (deze is het meest abstract).

Kaders: is in de ruimtelijke structuurvisie genoemd. Voorts uitwerking streekplan, beleidsplan Verkeer & vervoer.

Programma: multifunctionele verdichtingsas.

Fasering: continu.

Op het niveau van de stad is deze as al genoemd. Alle stadsdelen liggen vrij van de Bossche binnenstad. Er wordt een relatie gezocht. Dus een route vanaf de Bossche binnenstad via Rosmalen, Groote Wielen naar Gewande. Niet om er snel met de auto te komen, maar voor comfortabel fietsverkeer.

De verbindingsas kan verder verdicht worden; de gemeente wil inbreiden, intensiever de ruimte gebruiken. Aan de verbindingsas is een aantal locaties gelegen waar verdere bebouwing mogelijk is.

Hierbij zijn betrokken de entree (het nieuwe Heijmans kantoor, de rotonde aan de Oude Baan, de Molenstraat, het Gildeplein, het centrum, de Vlietdijk (Terp, Driehoek, Cirkel), Groote Wielen en Gewande.

De Hoef

Kaders: op niveau van de stad genoemd; landschapsvisie, beleidsvisie Sport en Recreatie, concept-nota Kleine katoenen.

Programma: stadspark, 10.000 m² kleine kantoren, circa 200 woningen.
Fasering: planvorming tussen 2001 en 2003.

Het meest kenmerkend is dat het van origine een moerasachtige laagte is en daarom is het onbebouwd gebleven en later werden het sportvelden. Het blijft groen, wat bijzonder is zo dicht tegen het centrum.

OJC zal verplaatst worden naar de recreatiezone. Het gebied moet meer toegankelijk worden en als stadspark in combinatie met diverse functies gaan functioneren.

Andere functies zijn 150 woningen gestapeld in drie tot vier lagen in torentjes van 30 bij 30 meter. Het wordt een aaneengesloten parkgebied want bebouwing komt aan de randen. Dat geeft een park met een oppervlakte van ruim 10 hectare.

Als De Bron onderdeel gaat uitmaken van het multiculturele centrum kunnen daar 50 woningen komen.

Gedacht is aan 10.000 m² nieuwe kantoren nabij het station.
De scholen blijven waar ze zitten.

Het Rodenborchcollege is uit twee scholen ontstaan. Het fietspad loopt er doorheen. Dat vervalt, waardoor er één school ontstaat.

Ze toont wat referentiebeelden van een "park met veel water".

De zuidelijke rand

Kaders: het streekplan, de landschapsvisie, de structuurvisie Zuidelijke rand, het tracébesluit A59, het beleidsplan Wonen.

Programma: wonen, recreatie en economische functies.

Gagelkamp is door de provincie in de ijskast gezet omdat in eerste instantie alle uitbreidingsplannen naar de Groote Wielen moeten. Het is dus op de lange baan geschoven.

Coudewater is een particulier initiatief. De hele psychiatrische inrichting verdwijnt. De gemeente wil het landgoed en de waardevolle beplanting behouden. Deels in bestaande en in nieuwe gebouwen komen maximaal 125 woningen in de hoge prijsklasse en maar 30.000 m² economische functies.

Gagelkamp blijft in de planning (300 woningen, ook in de vrije sector).

Gekoppeld aan de A59 wordt voorzien in economische functies en een deel van de gebouwen van Coudewater kan daartoe omgebouwd worden.

Ze toont wat beelden van Coudewater en de tussenzone, waar eventueel een golfbaan kan komen op landschappelijk-ecologisch verantwoorde wijze. Of er kan een nieuwe buitenplaats gerealiseerd worden gekoppeld aan landschapsbouw.

Wat betreft *Kruisstraat* is de gemeente op dit moment druk bezig met een aantal plannen. Er is een bedrijventerrein in ontwikkeling gebracht. Men is bezig het bestemmingsplan te herzien. Er wordt dan nog met bewoners van Kruisstraat gesproken. Het gaat om een kleiner bedrijventerrein, in de lichtere milieucategorie (1-2).

De oostelijke ontsluiting moet er een plaats krijgen.

In de herziening voor het bestemmingsplan voor de buurtschap wordt op kavelniveau bekeken wat kan worden toegevoegd. Met name naar seniorenwoningen wordt gekeken en of er een multifunctionele voorziening tot stand kan komen.

Planning: in augustus-september 2000 is met de wijkraden gesproken. In oktober-november werden de resultaten van de reacties verwerkt. In november-december vond voorbereiding door B&W plaats en bespreking in de commissie Stadsontwikkeling. Vanaf januari t/m maart ligt het plan ter inzage. In

April en mei worden de reacties verwerkt en aansluitend zal het plan in de Raad behandeld worden.

• Wethouder de Jonge heeft bij enkele punten wat geroezemoes gehoord, zoals bij de hoogte van de bebouwing en aantallen gebouwen, en waar woningen met name terechtkomen.

Ze wijst er nog op dat vragen ook schriftelijk gesteld mogen worden. Ze wijst de mensen aan die men in de pauze aan kan spreken.

Na de pauze is het woord aan de bewoners. Hun vragen en opmerkingen zullen beantwoord worden door de mensen die inmiddels achter de tafel zitten. Zij stelt ze nog een keer voor: Sonja de Jong, Petri van der Aa, Eef van Voorst en Toon van den Brink.

* : vragen/opmerkingen van de bewoners

- : antwoord/toelichting door de medewerkers van de gemeente.

Er zijn vragen om de stadsvisie geweest. Haar advies is die nu nog niet te kopen. Hij kost f 300,- en het is nog een concept. Straks komt de definitieve versie. Ze adviseert het dus later te doen, als men hem wil kopen. Als er grote belangstelling voor is, worden er misschien meer gedrukt en kan de prijs wat naar beneden, maar het blijft prijzig door de druk, foto's en de kaartjes erin.

* Er is een vraag over De Hoef gesteld: de Annenborch wordt niet genoemd.

- Dat komt omdat het nog niet de definitieve fase is. Woningbouw behoort in de Hoef tot de mogelijkheden. De Annenborch kan hier ook onder geschaard worden.

Er zijn meer vragen gesteld via de formulieren.

* De heer Willem Hogenberg, voorzitter van de wijkraad Rosmalen centrum/Hondsberg, citeert ten aanzien van de communicatie dat met de ontwikkeling gevolg wordt gegeven aan een interactief communicatietraject. Maar zij hebben op eigen verzoek eind januari een exemplaar van de structuurvisie kunnen krijgen. Het kost veel tijd om er de consequenties van te overzien. De visie is nauwelijks toegankelijk: alleen onder kantooruren. Er is dus weinig sprake van een interactief communicatietraject. Inmiddels hebben ze er een exemplaar.

* Waarom zijn er geen verkeersprognoses in het plan opgenomen, kwantitatieve onderbouwingen van de verkeersstromen.

De huidige belasting van de Deken van Roestellaan en Rodenborchweg is erg hoog. Welke maatregelen denkt de gemeente op korte termijn (tot 2003) te nemen?

Een groot deel van Rodenborchweg en Deken van Roestellaan zijn zowel een deel van de binnen- als van de buitenring. Daar wordt te weinig over gezegd.

* Het spoor zou in de visie aan de orde moeten komen (geluidshinder en ontwikkeling).

* Wat betreft de ecologische verbindingzone is het jammer dat die niet door de fietsroute wordt doorsneden.

- Mevrouw Van der Aa zegt over de communicatie dat in augustus/september alle wijkraden die toen bestonden zijn uitgenodigd. Ze hebben allemaal deze toelichting gehad. Ze hebben de structuurvisie ontvangen. Alle opmerkingen van de wijkraden zijn in de structuurvisie verwerkt. Die is aangeboden aan B&W.

Kleurenkopieën zijn erg duur. Ze gaan beperkt om met de boeken. Er zijn panelen gemaakt.
Ze heeft het gevoel dat met de wijkraden behoorlijk is gecommuniceerd.

- De heer Van Voorst zegt t.a.v. kwantitatieve onderbouwing en prognoses dat in een aantal plannen (waaronder het beleidsplan Verkeer & vervoer en het bestemmingsplan Groote Wielen) uitvoerig is ingegaan op de belasting van de infrastructuur over vijf tot tien jaar. In de structuurvisie is dit niet opgenomen; ze hadden er misschien naar moeten verwijzen.

- Wat betreft de hoge belasting van de Deken van Roestellaan en Rodenborchweg, geeft hij aan dat Rosmalen zich in westelijke richting oriënteert op de A2-Bruistensingel, en in de andere richting op Maliskamp. Dat mag niet allemaal door het centrum.

De oostelijke ontsluiting is nodig om de structuur af te maken en minder verkeersdruk te geven. De provincie wilde het aan de orde stellen in het totale kader van Rosmalen. Het ligt heel gevoelig: het moet gekoppeld worden aan de ombouw van de N50 naar A59, waar mogelijk volgend jaar een begin mee wordt gemaakt. Dan moet de interne structuur van Rosmalen goed op een rij staan. Na de zomer gaat hij met de studie van de oostelijke ontsluitingsweg aan de gang.

- De verhoging van het spoor is nog een vraagteken. Het valt niet in het kader van deze structuurvisie, maar van de A2-zone. Daarin speelt ook de omlegging van de Zuid-Willemsvaart (hoe hoog worden de bruggen). De uitkomst is nog niet bekend. Mogelijk komt er dit jaar of begin volgend jaar een tracébesluit. Er is nog niet definitief iets over te zeggen.

- T.a.v. de twee verbindingen tussen Den Bosch en Rosmalen (Bruistensingel en Graafsebaan) zegt hij dat de ecologische zone minimaal doorsneden mag worden door infrastructuur voor gemotoriseerd verkeer. De bedoeling is dat de verbinding voor langzaam verkeer niet alleen de Graafsebaan en de Bruistensingel omvat, maar ook direct ten noorden en zuiden van het spoor (Tivolieweg en Jhr. Van der Heydenlaan) willen ze over de Empelseweg prikken Rosmalen binnen. Daarnaast spelen twee verbindingen in de toeristisch-recreatieve sfeer (Heinis en Jhr. Van der Heydenlaan). Maar omdat die gekoppeld zijn aan de A2, is dat een apart verhaal.
Uitgangspunt is een maximale verbinding voor het langzaam verkeer.

* Schriftelijk is gevraagd of de gemeente het lef zou hebben om het hele terrein van De Hoef te bestemmen als stadspark; Rosmalen dient een eigen stadspark te hebben, zonder bebouwing.

- Mevrouw De Jong bericht dat er in de tweede helft van dit jaar een onderzoek wordt gedaan naar wat we met De Hoef aanwillen. Belangrijke insteek is de beleefbaarheid en toegankelijkheid van het park, en vooral dat het een mooi park is, met goede sociale controle. Daar dragen woningen en kantoren aan bij.
Het park is essentieel. Extra functies mogen niet ten koste gaan van het park, maar het moet ook niet alleen een mooi plaatje zijn: er moet ook in

geleefd worden. Het is niet realistisch om het helemaal leeg en kaal te houden. En ze gunnen mensen die er wonen uitzicht op het park.

* Mevrouw Moors merkt op dat de wijken die er nu omheen liggen, een mooi uitzicht zouden kunnen hebben op een park. Waarom woningen toevoegen? Om economische redenen?

- Mevrouw de Jong antwoordt dat dit ook speelt; je moet de inrichting van het park betaalbaar houden. De rand zoals die nu is draagt niet bij tot de kwaliteit van het park; het mist een relatie met het gebied. En ze willen meer levendigheid.

* Mevrouw Moors werpt tegen dat de achterkanten gericht zijn op het park. Ze waarschuwt heel voorzichtig te zijn met veel bebouwing: het wordt al gauw een heel klein park.

* Mevrouw Van den Heuvel woont half in het park. Als het nieuwe park dezelfde onderhoudskwaliteit krijgt als het huidige, mag de gemeente het dichtgooien met asfalt.

* Mevrouw Klerks vraagt waar mensen die er komen wonen hun auto moeten laten. Er blijft geen park meer over. En dan nog kantoren.

- Mevrouw De Jong licht toe dat als er die functies komen, het parkeren ondergronds gebeurt. Er komt niet een kale verharding met bebouwing, maar bebouwing in het groen.

* Tegengeworpen wordt dat vier lagen niet erg parkachtig zijn.

- Mevrouw De Jong wijst erop dat vier lagen er parkachtig uit kan zien. Er wordt een onderzoek naar gestart. Uitgangspunt blijft de kwaliteit van het totale gebied en de groene uitstraling.

- Wethouder de Jonge zegt dat de tips worden meegenomen: ze begrijpt dat er een kwalitatief goed park moet komen, dat ook later goed onderhouden wordt. En er mag niet te veel blik in en rond het park.

* De heer Van Son citeert dat er voor de overgang van de Annenborch nog gesprekken komen. Met wie? Door Van Beers is aangegeven dat voor de Annenborch richting De Hoef vrij definitief is.

In het verhaal van de structuurvisie mist hij het onderwerp senioren. Er wordt gesproken over de duurdere klasse, maar hij mist aangepast wonen binnen de klassen die nu aangegeven zijn.

- Wethouder de Jonge licht toe dat de Annenborch eigenlijk van de Annenborch zelf is. Er worden gesprekken met de directie gevoerd. Omdat het nog niet definitief is, is het niet opgenomen; er zijn nog andere oplossingen mogelijk. Er wordt overwogen om naar De Hoef te gaan, maar dat is nog niet definitief.

Op de opmerking van de heer Van Son dat de mensen van de Annenborch van niets weten, zegt de heer Van den Brink recent een brief van de directie te hebben gehad met verzoek om overleg. Volgende week is er een afspraak en tussentijds is er overleg geweest.

* De heer van Son zegt dat de voorzitter van de directie heeft gezegd nergens in gekend te zijn.

- De heer Van den Brink antwoordt dat het overleg gaande is en nog verder gaat.

- Wethouder de Jonge geeft aan dat het college met een aantal directieleden heeft gesproken; het is er op bezoek geweest.

* Gevraagd wordt t.a.v. de doelgroepen waar de senioren terechtkomen.

- Wethouder de Jonge antwoordt dat de nota aangeeft dat er aan bepaalde segmenten behoefte is (in de hele gemeente) aan senioren-plus of senioren-zorg. Er wordt altijd bekeken hoe de verhoudingen zijn t.a.v. seniorenwoningen. We kunnen echter te weinig bouwen. Waar gebouwd wordt, worden bijna altijd seniorenwoningen in het plan opgenomen.

De structuurvisie spreekt er nog niet van; dat wordt in het bestemmingsplan verder geregeld.

* Een eerdere spreekster vraagt wat er nog overblijft van een stadspark als er huizen en kantoren en de Annenborch komen in de Hoef.

- Mevrouw Van der Aa legt uit dat het niet én én én is; in de globale visie geven ze aan wat ze verantwoord vinden aan bebouwingspercentage. Er kan ook gekozen worden voor de Annenborch en 50 woningen. Een stadspark blijft wel de insteek.

- Wethouder de Jonge vult aan dat de bewoners ervan op aan kunnen dat het een kwalitatief park is, met bebouwing eromheen. En of er huizen komen, of voorzieningen, of kantoren, is een kwestie van prioriteit en goede indeling, en niet van én én én. Het kan ook zijn dat er minder woningen komen en wel de Annenborch, of geen kantoren en net zoveel woningen en de Annenborch.

* Schriftelijke vraag: waar blijft het zwembad? Wat de schrijver betreft in de Hoef. Er zullen wel studie's gedaan worden naar verplaatsing.

* En: is er een behoefteonderzoek ingesteld met betrekking tot woningaantallen?

- Mevrouw Van der Aa antwoordt dat de gemeente terdege onderzoek doet en een meerjarenprogramma maakt. Op dit moment is er een grote achterstand in de realisatie van nieuwe woningen.

De andere vragen worden meegenomen in de schriftelijke nota.

* De heer Adriaanse mist de verbinding tussen Maliskamp en het centrum en tussen de Hoef en het dorp. De afstanden voor voetgangers zijn groot.

- De heer Van Voorst geeft aan dat de verbinding tussen Maliskamp en het dorp op dit moment niet ideaal is (onveilig). Gelukkig wordt versneld de N50 omgebouwd; de weg gaat omlaag. De verbinding wordt verbeterd en veilig. De provincie heeft het van Rijkswaterstaat overgenomen; er komt een rotonde op maaiveld niveau.

Als De Hoef een verbinding langs 't spoor vraagt, komt die er, maar hij denkt niet dat het nodig is.

Hij combineert een paar schriftelijke vragen.

* Wat gebeurt er met de Graafsebaan als de Zuid-Willemsvaart wordt omgelegd?

- De gemeente heeft regelmatig overleg met het comité Graafsebaan en Rijkswaterstaat. Er is nog niet veel van te zeggen: er is bijvoorbeeld nog discussie hoe hoog de bruggen moeten worden.

* De heer Sweerts merkt op dat interactief besturen inhoudt dat de bevolking tijdig wordt geïnformeerd over wat er gaat gebeuren. Nu is het twee weken voor het eind van de inspraaktermijn; de burger kon niet eerder kennis nemen van het plan. Hij vraagt voortaan aan het begin van het inspraaktraject te gaan zitten, niet aan het eind.

- Mevrouw Van der Aa licht toe dat dit onder andere te maken had met de agenda van Werthouder Van Beers. Overigens is het gebruikelijk dat meer aan het einde de informatieavond wordt gepland. De structuurvisie ligt 9 weken ter inzage.

* Opgemerkt wordt dat het een algemeen kritiekpunt is: de gemeente moet de mogelijkheid creëren voor inspraak. Zo bereikt ze niet een zo breed mogelijke bevolking.

- De heer Van den Brink merkt op dat het eerder ter inzage is geweest; men heeft het kunnen inzien. Volgende week worden nog persoonlijk mensen te woord gestaan. De termijn duurt nog twee weken.

Er is met wijkraden, veel belanghebbenden, sportverenigingen, winkeliers gesproken.

* Tegengeworpen wordt dat het te kort is voor de breedste laag van de bevolking: de burgerij.

- Wethouder de Jonge geeft aan dat het niet negatief bedoeld is dat de burgerij het laatst geïnformeerd wordt; ze praten eerst met de belangengroeperingen. Zij neemt de opmerking ter harte.

* De suggestie wordt gedaan elke bibliotheek tien tot vijftien exemplaren van het boek van de structuurvisie te geven die uitgeleend kunnen worden.

- Mevrouw Van der Aa denkt dat we zo'n systeem zouden kunnen proberen in te voeren in Rosmalen. Omdat het nog een ontwerp is, is de oplaag wel beperkt.

* Gevraagd wordt waarom drempels opgeworpen worden; spreker kan het in drie weken wel lezen.

- Wethouder de Jonge noemt het een goede suggestie. Ze zal die meenemen. De kwaliteit moet goed zijn (waardoor het duur is), om kaarten goed duidelijk te maken.

Misschien kan het via internet in de toekomst.

* Een bewoonster merkt op dat ze nu geïnformeerd worden. Bij serieuze kritiek op de Hoef krijgen ze te horen dat de gemeente voor kwaliteit gaat. Ze benadrukt dat ze zo graag een park willen zonder bebouwing, zonder torentjes. Dit is niet interactief besturen. Interactief besturen is niet: het doen zoals de gemeente zegt dat het moet.

- Wethouder de Jonge verduidelijkt dat interactief besturen wil zeggen dat de gemeente met de bewoners in gesprek is en de bewoners met elkaar. Daar komen tips uit voort en die worden terugvertaald naar de verdere uitvoering. Ze hoopt te laten zien dat de opmerkingen serieus zijn genomen.

* Opgemerkt wordt dat belangengroeperingen wezenlijk anders zijn dan bewoners. Bewoners zijn altijd ondergeschoven geweest.

- Wethouder de Jonge hoopt dat bedoeld wordt tot een jaar of drie geleden. De gemeente poogt interactief besturen waar te maken zodat mensen terugvinden wat ze opgemerkt hebben.

* De eerdere spreker denkt niet dat het pas drie jaar is; hij ziet weinig resultaat van bijvoorbeeld de wijkschouw.

- Wethouder de Jonge zegt er graag eens met hem over in gesprek te gaan.

* De heer Wilmlink heeft schriftelijk gevraagd of de Zuid-Willemsvaart nog wel omgelegd moet worden: dat kost 500 miljoen voor acht boten.

- De heer Van Voorst zegt niet anders te kunnen dan uitgaan van realisering, waarbij de ecologische zone een belangrijk aspect is.

* De heer Wilmlink zegt dat de regering een beleid voert van boeren eruit en asielzoekers erin. Er hoeft dus geen veevoeder aangevoerd te worden.

- Wethouder de Jonge antwoordt dat zijn punt duidelijk is. Maar we hebben het over het structuurplan.

* De heer Van Voorst leest de schriftelijke vraag voor of de stations van Oost en Rosmalen niet verdwijnen.

- Zijn antwoord is nee. In de toekomst komt in de knoop van de A2 een halte bij. Er komt interregiospoor tussen de (binnen)steden. Het spoor krijgt een grotere rol.

* Mevrouw Klerks merkt op dat er bij het spoor een autoweg zou komen, maar ook een fietspad. Ze wijst erop dat er een woonwijk ligt.

- De heer Van Voorst geeft aan dat bij het verbeteren van de plannen voor de Hoef zo veel mogelijk dingen gekoppeld kunnen worden.

De Oude Baan kent nu veel sluipverkeer. Dat is weg na de ombouw van de N50. Er is ook gedacht aan het doortrekken van de Kortenhorstlaan langs het spoor naar de Deken van Roessellaan.

* Mevrouw Klerks adviseert geen woningen op het bedrijventerrein te bouwen, en verwijst daarbij naar Enschede.

- Wethouder de Jonge zegt dat het afhangt van de categorie: 1 en 2 zijn te combineren met woningen, 3 en 4 niet.

- Mevrouw Van der Aa licht toe dat op het bedrijventerrein Groote Wielen uitsluitend bedrijven komen. Daar is de afstand groot, er is geen hinder of gevaar.

- Wethouder de Jonge vertelt dat de wettelijke normen worden gehanteerd. In de Groote Wielen wordt niet gewoond op het industrieterrein.

* De heer Sweerts vraagt naar de categorieën.

- Wethouder de Jonge legt uit dat zware industrie categorie 4 is en heel lichte categorie 1.

* De heer Sweerts vraagt wat de reden is om midden in de recreatiezone een zwaar bedrijventerrein te situeren. Het is verkeersaantrekkend. Het door-kruist de oost-west visie.

- Mevrouw De Jonge zegt daar als stedenbouwkundige ook mee te worstelen. Er is een gigantisch tekort aan bedrijventerreinen in 's-Hertogenbosch, Rosmalen en omgeving. Het is een banaal feit dat er gewoon veel bedrijfsterrein nodig is, ook voor Rosmalense bedrijven. Er is toch gekozen voor die plek. Ze is het ermee eens dat het slikken is, maar je kunt ook niet te dicht bij woningen bouwen. Daarom sluit het aan bij bedrijventerrein Overlaet en Groote Wielen. Ze streven ernaar om het een zo groen mogelijk karakter te geven.

- Wethouder de Jonge spreekt van conflicterende belangen. Het heeft te maken met het ruimtegebruik in de stad en de regio. Soms moet je ruimte zoeken voor ontwikkelingen die voor de stad goed zijn.

* De heer Van Hoekel constateert dat op de groene strook ook wat hoogbouw komt, tot acht lagen. Dat lijkt hem nogal hoog voor dat gebied.

- Wethouder de Jonge vertelt dat ze begonnen zijn met torens van acht tot tien hoog. Vervolgens vroegen ze zich af of dat was wat ze wilden, en kwamen ze tot een soort kloosterblokken. Als het beter kan, doen ze het zeker. Ze is er zich bewust van dat ze secuur moeten kijken hoe hoog iets wordt en waar.

* Een bewoner wijst op de hoge cultuurhistorische waarde van de Vlietdijk. De Vlietdijk bestaat bij de gratie van de zichtlijn. Dan moet je er geen blokken zetten.

- Wethouder de Jonge antwoordt dat het wel kan als ze met de richting mee gaan. De Vlietdijk moet een belangrijke zichtlijn blijven in het geheel.

* Opgemerkt wordt dat het waarschijnlijk een seniorengetto wordt in de Hoef. Welke categorie komt er verder nog en in welke prijsklasse?

- Wethouder de Jonge licht toe dat ze in de structuurvisie nog niet zo ver zijn dat wordt aangegeven wat voor soort woningen er komen en of de Annenborch, voorzieningen of kantoren er een plaats krijgen. Waarschijnlijk moeten ze naar een combinatie gaan kijken.

De wijken moeten leef- en carrièrewijken zijn: voor starters, kopers en senioren. Dat geldt ook voor de wijk waar De Hoef onder valt. Alle soorten mensen moeten er kunnen wonen en in de eigen wijk carrière kunnen maken.

* De heer Janmaat (voorzitter van de wijkraad Molenhoek) zegt dat ze als wijkraad uitermate tevreden zijn over de mogelijkheden die ze nog krijgen om in te spreken. Aanstaaende maandag gaan ze nog met mevrouw Van der Aa een aantal zaken doornemen (andere wijkraden hebben dat al eerder gedaan). Een aantal ontwikkelingen is onvermijdelijk, maar het biedt ook kansen omdat ze geld genereren. Huizen leveren geld op, maar dat moet dan gebruikt worden om de kwaliteit van de omgeving te verbeteren. Als het wat meer groen of overlast kost, is de rode draad dat de kwaliteit verbeterd moet worden.

* Er komt 5500 m² winkelvoorziening in het centrum, maar we moeten ervoor waken dat andere winkelvoorzieningen dan het loodje gaan leggen. Hij denkt aan de Molenhoekpassage. Die kan de dupe worden als er in het centrum zo veel winkelruimte bij komt.

Hij is blij als bewoner van Molenhoek dat er zo'n fantastisch park bijkomt, maar ze willen niet alles inleveren.

* Verkeer en auto vormen een belangrijke leidraad. Van de weg ten zuiden van de spoorlijn begrijpt hij dat die nodig is voor ontlasting van de Oude Baan en de Burg. Nieuwenhuijzenstraat, maar je moet ook kijken of je niet heel veel inlevert aan vrije en recreatieruimte.

- De heer Van den Brink onderstreept dat een groene exploitatie onder de plannen ligt. Ze proberen het sluitend te krijgen.

- Wat betreft de winkelvoorziening staan de vierkante meters in de nota detailhandel. De spreiding is aangegeven. De niet-dagelijkse voorzieningen zijn met name geconcentreerd in het centrum van Rosmalen en er is van uitgegaan dat de Molenhoek als subcentrum kan blijven fungeren. Het gaat er ook om de verspreide winkels meer in het centrum te krijgen.

- De heer Van Voorst zegt wat betreft de autoverbinding langs het spoor dat we daar bij de nadere invulling nog over discussiëren. Dan praat je ook over openbaar vervoer en langzaam verkeer.

Als het veel winst oplevert, moet er goed over nagedacht worden. Maar als andere structuren even zwaar belast blijven, moeten we het niet doen. Daarom is een bundeling gewenst.

* De heer Janmaat citeert dat de plussen en minnen verspreid over de stad worden, maar wil de plussen in dezelfde regio houden.

• Wethouder de Jonge sluit de avond af. Zij dankt de aanwezigen voor hun inbreng; kritiek van bewoners betekent gratis advies. Ze is blij dat er ook enkele complimenten zijn gemaakt en positieve punten naar voren zijn gekomen.

Ze hoopt dat de aanwezigen veel wijzer zijn geworden, zodat ze weten waar de actie-punten liggen.

Men kan zich nog voor de 10-minutengesprekken opgeven.

Schriftelijk reacties zijn welkom.